

LABOR et EDUCATIO

nr 2/2014

Elżbieta Marek

Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach,
Filia w Piotrkowie Trybunalskim

VI Międzynarodowa Konferencja z cyklu *Kompetencje zawodowe nauczycieli*, Jedlnia-Letnisko 20–21 listopada 2014 roku

W dniach 20–21 października 2014 roku odbyła się VI Międzynarodowa Konferencja z cyklu *Kompetencje zawodowe nauczycieli* na temat: *Rozwój zawodowy nauczycieli. Nauczyciel jako kreator europejskich innowacji edukacyjnych*. Symposium zostało zorganizowane przez Wydział Filologiczno-Pedagogiczny Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu i Instytut Technologii Eksploatacji – PIB w Radomiu, Ośrodek Pedagogiki Pracy Innowacyjnej Gospodarki, a także naszych południowych sąsiadów: Wydział Pedagogiczny Uniwerszita Konštantína Filozofa w Nitrze, Dubnický Technologický Inštitút w Dubnici nad Váhom oraz Wydział Pedagogiczny Ostravská univerzita w Ostravě.

Patronat nad konferencją objął JM Rektor Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu prof. dr hab. inż. Zbigniew Łukasik. Uczestnikami konferencji byli pracownicy naukowo-dydaktyczni z wielu krajów europejskich.

W obradach plenarnych, którym przewodniczyli gospodarze spotkania – prof. dr hab. Elżbieta Sałata i prof. zw. dr hab. inż. Henryk Bednarczyk – jako pierwszy zabrał głos prof. zw. dr hab. Stefan M. Kwiatkowski, który zwrócił uwagę uczestników konferencji na problemy rekrutacji studentów na kierunki nauczycielskie, relacje pomiędzy kształceniem teoretycznym i praktycznym, a także przygotowanie pedagogiczne i zatrudnianie w zawodzie nauczyciela.

Problematykę paradygmatów kształcenia przyszłych nauczycieli w kontekście wspierania rozwoju uczniów klas początkowych podjęła w swym wystąpieniu dr Elżbieta Marek, zakładając, że istnieje związek pomiędzy paradygmatem kształcenia w szkole wyższej, a przyszłą pracą nauczycieli. Nie można jednak nauczycielom, począwszy od edukacji przedszkolnej aż po edukację akademicką, narzucić sposobu pracy z drugim człowiekiem. Jednakże ważną rolę w przygotowaniu przyszłych nauczycieli do zawodu odgrywa pobudzanie ich do krytycznej refleksji w działaniu i nad działaniem. Nauczyciele bowiem muszą mieć świadomość istnienia różnych dyskursów (behawioralnego, humanistycznego, konstruktywistycznego, emancypacyjnego) i wiedzieć, w którym z nich sytuują swą pedagogiczną działalność, a także jakie są tego konsekwencje dla rozwoju dziecka. Jako następny zabrał głos prof. dr hab. inż. Ladislav Várkony, który w niezwykle ciekawy sposób przedstawił przykłady wykorzystania nowych, oryginalnych metod i form kształcenia zgodnie z aktualnymi trendami w neuropedagogice. O nowych zawodach na rynku pracy wspierających rozwój edukacji na odległość mówił dr Krzysztof Symela.

W części popołudniowej pierwszego dnia obrad prof. zw. dr hab. Mirosław S. Szymański poprowadził panel na temat: *Wybrane aspekty kształcenia i doskonalenia nauczycieli*. Uczestnikami dyskusji byli: prof. zw. dr hab. Ryszard Gerlach, Dyrektor Wydziału Edukacji UM w Radomiu Leszek Pożyczka, dr Zbigniew Ruszaj oraz prof. dr hab. Franciszek Szlosek. Następnie odbyło się seminarium upowszechniające projekt Leonardo da Vinci – Transfer Innowacji, Nr 2012-1-PL1-LEO05-27451 „Mobilność w sektorze budownictwa z wykorzystaniem systemu ECVET”, które poprowadził dr Ireneusz Woźniak. Ciekawym punktem obrad plenarnych była prezentacja europejskich projektów edukacyjnych. Uczestnicy konferencji zapoznali się z: certyfikacją kompetencji tutorów zgodnie z normą ISO; laboratorium innowacji w poszukiwaniu kreatywnych rozwiązań; nowymi formami zatrudnienia z wykorzystaniem technik informacyjno-komunikacyjnych; informatycznymi systemami pracy grupowej w badaniach naukowych; szkoleniem i certyfikacją trenerów branży budowlanej w Projekcie Erasmus Plus, a także uznawaniem kształcenia pozaformalnego i uczenia się nieformalnego wg koncepcji „Open Badge”. Tej części spotkania przewodniczyli dr Dorota Koprowska oraz Dyrektor Wydziału Edukacji UM w Radomiu Leszek Pożyczka.

W drugim dniu konferencji obradowano w kilku sekcjach. Pierwsza zajmowała się rozwojem zawodowym nauczycieli, w tym między innymi wybranymi inhibitorami funkcjonowania i rozwoju zawodowego nauczyciela, a także jego rolą w rozwijaniu zdolności uczniów, budowaniu świadomości i ekspresji kulturowej oraz stymulowaniu postaw twórczych wychowanków. Przedstawiono także innowacje na rzecz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zwrócono uwagę na rolę mediacji w szkole i przygotowanie nauczycieli do ich prowadzenia. W drugiej sekcji prowadzono dyskusje na temat kompe-

tencji nauczyciela. Zwrócono uwagę na kompetencje moralne jako niezbędny komponent kwalifikacji zawodowych, kompetencje opiekuńcze oraz wzajemne związki i zależności pomiędzy opieką a wychowaniem oraz funkcje i zadania, jakie pełni współczesny nauczyciel. Poruszono ważny problem dotyczący kompetencji nauczycieli w zakresie emisji głosu. Zaprezentowano opinie nauczycieli i rodziców na temat kompetencji nauczyciela klas I–III, a także pokazano obraz nauczycieli malowany słowami uczniów. Tematyka obrad trzeciej sekcji dotyczyła doskonalenia warsztatu pracy nauczycieli oraz ich roli w kreowaniu europejskich innowacji edukacyjnych. Podjęto tu problematykę wykorzystania nowych technologii w edukacji, zwrócono uwagę na problemy pracy dydaktycznej z wykorzystaniem e-learningu, wyzwania społeczeństwa wiedzy w świetle bieżących kryteriów oceny pracy nauczycieli, a także sytuację szkoły i nauczyciela wobec przymusu nowoczesności. Uczestnicy czwartej sekcji dyskutowali na temat kształcenia nauczycieli. Wystąpienia dotyczyły roli szkoły wyższej w przygotowaniu do pracy nauczyciela, konieczności zmian w systemie kształcenia, doksztalcenia i doskonalenia nauczycieli. Podjęto także dyskusję nad zmianami programowymi w oświacie, modelami i koncepcjami kształcenia nauczycieli.

Wprowadzone w naszym kraju nowe standardy kształcenia nauczycieli, Krajowe Ramy Kwalifikacji oraz Krajowe Standardy Kompetencji Zawodowych były podczas konferencji źródłem refleksji teoretyków i praktyków edukacji, osób odpowiedzialnych za przygotowanie do zawodu, a także wspierających rozwój w zawodzie, którzy dostrzegli, że jakość pracy szkoły zależy przede wszystkim od jakości pracy nauczycieli. Z kolei jakość pracy nauczycieli jest uwarunkowana jakością kształcenia akademickiego, a także ich rozwojem zawodowym, który przebiega przez całe życie i wiąże się z doskonaleniem nie tylko kompetencji, tj. wiadomości, umiejętności czy postaw, lecz także osobowości pedagogów. Nauczyciele w swej codziennej pracy pełnią wiele funkcji i ról. Każdego dnia są zobowiązani do przestrzegania norm, reguł, obowiązujących przepisów i procedur. Wchodzą w relacje z uczniami, ich rodzicami, innymi nauczycielami i dyrekcją. Wszystkie te podmioty mają wobec nich różne oczekiwania. Aby wyjść im naprzeciw konieczne jest nie tylko przygotowanie merytoryczne i metodyczne, lecz przede wszystkim psychologiczno-pedagogiczne. We współczesnej edukacji podkreśl się bowiem wpływ relacji interpersonalnych na motywację do uczenia się, proces wychowania. Na ten aspekt zwrócili szczególną uwagę uczestnicy konferencji.

Zawód nauczyciela należy do grupy zawodów, w których powinna obowiązywać selekcja już podczas rekrutacji. Takiej selekcji w sytuacji niżu demograficznego nie ma. Dlatego też ważne jest staranne konstruowanie programów studiów nauczycielskich, w których wystąpią prawidłowe proporcje pomiędzy przygotowaniem teoretycznym i praktycznym, a także monitorowanie przebiegu studiów, obserwacja i analiza kompetencji przyszłych nauczycieli. Musimy

mieć także świadomość, że uwzględnianie standardów kształcenia, ram kwalifikacji nigdy nie zagwarantuje pełnego przygotowania do pracy. Kompetencje, jakie nabywa nauczyciel, zawsze będą niewystarczające, ponieważ nie ma doskonałych narzędzi służących prognozowaniu przyszłości.